Raadsvoorstel
Openbaar

Nijmegen

Onderwerp
Suppletie aanvraag ontplofbare oorlogsresten 2023

Opsteller	Diana van Eldik	**Collegebesluit**	24 januari 2023
Programma	Wonen en Stedelijke ontwikkeling	**Behandeldatum Raad**	8 maart 2023
Portefeuillehouder	N.P. Vergunst	**Status**	Openbaar

Samenvatting
De gemeente Nijmegen heeft in 2022 bij verschillende projecten kosten gemaakt betreffende het opsporen en ruimen van ontplofbare oorlogsresten uit de Tweede Wereldoorlog.
Via de zogeheten 'bommenregeling' van het Gemeentefonds kunnen gemeenten een suppletie-uitkering aanvragen van het Rijk voor 68% van de gemaakte explosievenopsporingskosten (excl. btw). Hiervoor dient vóór 1 april een raadsbesluit te worden verzonden naar het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Voorstel
1. Een suppletie-uitkering uit het Gemeentefonds voor de gemaakte kosten in het opsporen en ruimen van ontplofbare oorlogsresten bij het Rijk aan te vragen.

Aanleiding
De gemeente Nijmegen heeft in 2022 bij verschillende projecten kosten gemaakt betreffende het opsporen en ruimen van ontplofbare oorlogsresten uit de Tweede Wereldoorlog.
Via de zogeheten 'bommenregeling' van het Gemeentefonds kunnen gemeenten een suppletie-uitkering aanvragen van het Rijk voor 68% van de gemaakte explosievenopsporingskosten (excl. btw). Hiervoor dient vóór 1 april een raadsbesluit te worden verzonden naar het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Beoogde impact
Impact van dit collegevoorstel en het aansluitende Raadsvoorstel, is het vergoed krijgen van 68% van de gemaakte kosten (excl. btw) bij het opsporen en ruimen van explosieven uit de Tweede Wereldoorlog voor verschillende projecten binnen de gemeente Nijmegen. Dit voorstel draagt bij aan de ambitie ‘We verbeteren de ruimtelijke kwaliteit van onze stad door nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen te ondersteunen dan wel zelf te initiëren en te (laten) realiseren om zo de ambities uit de Omgevingsvisie te kunnen realiseren’ in het programma Wonen en stedelijke ontwikkeling.

Argumenten
1.1 Hoogte van de kosten
In 2022 heeft de gemeente Nijmegen bij verschillende projecten kosten gemaakt voor het opsporen en ruimen van ontplofbare oorlogsresten(OO) uit de Tweede Wereldoorlog. Zie de bijlage voor een specificatie van deze projecten.

Voor deze projecten zijn OO-kosten gemaakt in de vorm van historische onderzoeken, planstudies, risicoanalyses, detectiewerkzaamheden en explosievenruimingen. Deze kosten bij elkaar opgeteld leveren een bedrag op van € 2.984.608,41. Een gedeelte van deze kosten wordt vergoed door het Rijk via de zogeheten 'Bommenregeling’.

1.2 Veiligheidsoverwegingen
Uit veiligheidsoverwegingen is het noodzakelijk om, voorafgaand aan bodemroerende werkzaamheden in de gemeente Nijmegen, onderzoek te laten uitvoeren naar de aanwezigheid van OO in de bodem. Deze aanwezigheid van explosieven binnen de gemeentegrenzen valt te verklaren door de zware gevechten die plaatsvonden tijdens de Tweede Wereldoorlog. Hierbij springen vooral Operatie Market Garden (september 1944) en de aansluitende periode dat Nijmegen in de frontlinie lag in het oog.

Kanttekeningen
Het Rijk besloot in 1986 dat de financiële verantwoordelijkheid voor de opsporing van ontplofbare oorlogsresten(OO) bij gemeenten of derden ligt, maar in uitzonderlijke gevallen kan het Rijk een tegemoetkoming in de kosten geven. Dit Bijdragebesluit werd in 2009 omgezet in de zogenaamde 'bommenregeling', die via het Gemeentefonds loopt. In 2014 is deze regeling aangepast op twee belangrijke punten:

- Waar voorheen onderscheid werd gemaakt tussen gemeenten met een vaste vergoeding, maatstafgemeenten en vangnetgemeenten, gelden vanaf 2015 voor alle gemeenten dezelfde regels. Namelijk dat alle gemeenten in geval van opsporing en ruiming van explosieven een bijdrage van 68% in de gemaakte kosten (excl. Btw) van het Rijk kunnen ontvangen door het indienen van een raadsbesluit bij het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties(BZK), waarin de gemaakte kosten zijn opgenomen. Er hoeft geen verdere onderbouwing overlegd te worden aan het Rijk.
- Het ontvangen van een suppletie-uitkering via de bommenregeling wordt beperkt tot de werkelijk gemaakte kosten. De mogelijkheid om op basis van toekomstige kosten een bijdrage te ontvangen is vervallen[1]

In 2020 is in de decembercirculaire het vergoedingspercentage verlaagd naar 68%. Dit is gebeurd naar aanleiding van de oprichting van het Kenniscentrum Ontplofbare Oorlogsresten(KOO). Het KOO gaat gemeenten helpen bij het beantwoorden van vragen. Het risico bestaat dat het huidige vergoedingspercentage van 68% lager uitvalt, of dat deze regeling is komen te vervallen.

Financiën
Door het Raadsbesluit met de gemaakte kosten voor explosievenopsporing te verzenden aan het ministerie van BZK kan 68% van de gemaakte kosten (excl. btw) worden teruggekregen vanuit de bommenregeling van het Gemeentefonds. Voor de gemeente Nijmegen gaat het in dit geval om kosten gemaakt bij verschillende projecten (zie bijlage).

In totaal is voor deze projecten € 2.984.608,41 aan kosten gemaakt voor het opsporen van ontplofbare oorlogsresten. Van dit bedrag kan € 2.029.533,72 worden vergoed vanuit het Gemeentefonds. De kosten zijn gemaakt binnen verschillende taakvelden. Het gaat dan bijvoorbeeld om de taakvelden wonen en bouwen, grondexploitaties, verkeer en vervoer.

Vervolg

[1] Zie Septembercirculaire gemeentefonds 2014, paragraaf 2.4.4 Bommenregeling

Wanneer dit voorstel positief besloten wordt kan vervolgens dit raadsbesluit ingestuurd worden naar het ministerie van BZK, directie Financieel-Economische Zaken (FEZ). Deze aanvraag dient vóór 1 april 2023 bij het Ministerie te zijn ontvangen. Op basis van het raadsbesluit zal de suppletiebijdrage uit de bommenregeling, bestaande uit 68% van de aangegeven kosten, in de meicirculaire 2023 van het Gemeentefonds worden toegekend aan de gemeente Nijmegen.

Bijlage:

- Kosten ontplofbare oorlogsresten 2022